

Особливості державного управління в освітній галузі

Корольова І.І.
Херсонський державний університет,
к.п.н., доцент, завідувач кафедри педагогіки,
психології й освітнього менеджменту

За умов євроінтеграційних процесів державна політика у сфері освіти в Україні спрямована на її реформування з урахуванням світових інноваційних освітніх тенденцій та економічних можливостей держави. Держава через державне управління покликана забезпечувати збереження, функціонування та розвиток суспільства у цілому та освіти, зокрема. Провідної ролі у реалізації державної політики у сфері освіти надають механізмам державного управління, які визначають, як сукупність засобів організації управлінських процесів та способів впливу на розвиток керованих об'єктів, що базуються на принципах наукової обґрунтованості, об'єктивності, цілісності, узгодженості з використанням відповідних методів управління, спрямованих на реалізацію цілей державного управління [5, с. 108].

Система управління є найбільш значущим чинником, що впливає на результат діяльності будь-якої соціальної системи, в тому числі й системи освіти. Ураховуючи таке розуміння сутності системи управління, науковці дають визначення державного управління. Г. Атаманчук трактує державне управління як практичний, організуючий та регулюючий вплив держави на суспільну життєдіяльність людей з метою її упорядкування, збереження або перетворення, що спирається на її силу влади [1, с. 56-57]. Водночас, управління передбачає здійснення суб'єктом управління ряду послідовних операцій: підготовку та прийняття рішень (директив, планів, законів, правил і т.д.), організацію виконання рішень та контроль за їх виконанням, підведення результатів.

Отже, державне управління можна розглядати як діяльність органів та установ усіх гілок державної влади (законодавчої, виконавчої, судової) з вироблення й здійснення регулюючих, організуючих і координуючих впливів на всі сфери суспільства з метою задоволення його потреб, що змінюються.

Важливе значення у здійсненні державного управління в освітній галузі відіграють механізми регулювання бюджетного фінансування. Адже надання

освітніх послуг інтегрує у собі низку суттєвих проблем організації фінансування освітніх закладів, від раціонального вирішення яких залежить ефективність всієї системи освіти й можливість її неперервного розвитку [2, с. 143].

Аналіз сучасного економіко-фінансового стану освітньої галузі науковцями, дослідниками свідчить про складності у фінансуванні. За переконанням М. Дудки, у перехідний період у більшості пострадянських країн скорочення фінансування освіти відбувається у 3–4 рази швидше, ніж спад ВВП, вищі навчальні заклади втрачають свій статус суспільного блага [3, с. 79].

З огляду на зазначене набуває доцільності стратегічне управління, яке полягає у визначенні стратегічних цілей, шляхів та організації щодо їхнього досягнення. Т. Іванова вважає, що стратегія управління передбачає відповіді на три основні питання:

1. Чого ми хочемо домогтися? (Цілі, моделі діяльності, результати).
2. Якою є наша організація на цей момент? (Результати, тенденції, ресурси, резерви).
3. Як перейти від реального стану до майбутнього, очікуваного, бажаного? (Програми, концепції, плани) [4, с. 79].

Таким чином, державне управління освітою - це система державного управлінської діяльності, складовими якої є стратегічне управління, державне регулювання і адміністративне управління.

Література

1. Атаманчук Г.В. Теория государственного управления: Курс лекций. – Изд. 2-е, доп.– М.: Омега-Л, 2004. – 584 с.
2. Балыхин, Г. А. Управление развитием образования: организационно-экономический аспект / Г. А. Балыхин. – М. : ЗАО «Издательство «Экономика», 2003. – 428 с.
3. Дудка, М. І. Вища школа України: стратегія управління й проблеми реформування : монографія / М. І. Дудка – Х. : Основа, 2002. – 272 с.
4. Іванова Т.В. Культура педагогічного менеджменту викладача ВНЗ непедагогічного профілю: посібник / Іванова Т.В. – К.: Педагогічна думка, 2012. – 127 с.
5. Малиновський, В. Я. Словник термінів і понять з державного управління / В. Я. Малиновський. – К. : Атіка, 2005. – 240 с.

Корольова, І.І. Особливості державного управління в освітній галузі [Текст] / І.І. Корольова // Проблеми і тенденції розвитку сучасної економіки в умовах інтеграційних процесів: теоретичні та практичні аспекти. Матеріали міжнарод. науково-практ. конференції (м. Херсон, 10-11 листопада 2016 р.). – Херсон: вид-во ПП Вишемирський В.С., 2016. – С. 352-353.